

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] religio habeat exteriores actus? 7

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

fortiuntur bonitatem ex ordine in finem. Et ideo quanto sunt fini propinquiora, tanto sunt meliora. Virtutes autem morales, ut supra * habitum est, sunt circa ea quæ ordinantur in Deum, sicut in finem. Religio autem magis de propinquo accedit ad Deum, quam aliz virtutes morales, in quantum operatur ea quæ directe, & immediatè ordinantur in honorem diuinum. Et ideo religio præminet inter alias virtutes morales.

*a præc. 2
co. & ad
1. arg. &
sup. q. 4.
ar. 7.*

Ad primum ergo dicendum, quòd laus virtutis in voluntate consistit, non autem in potestate. Et ideo deficere ab æqualitate, quæ est medium iustitiæ, propter defectum potestatis, non diminuit laudem virtutis, si non fuerit defectus ex parte voluntatis.

Ad secundum dicendum, quòd in his quæ exhibentur alteri, propter eorum utilitatem, est exhibitio laudabilior, quæ fit magis indigenti: quia est utilior. Deo autem non exhibetur aliquid propter eius utilitatem, sed propter eius gloriam, nostram autem utilitatem.

Ad tertium dicendum, quòd ubi est necessitas, tollitur gloria supererogationis. Non autem excluditur meritum virtutis, si adsit voluntas. Et propter hoc ratio non sequitur.

ARTIC. VII.

Utrum religio habeat aliquem exteriorem actum?

AD septimum sic proceditur. Videtur, quòd religio non habeat aliquem exteriorem actum. Dicitur enim Ioan. 4. Deus spiritus est, & eos qui adorant eum, in spiritu & veritate adorare oportet. Sed exteriore actus non pertinent ad spiritum, sed magis ad corpus. Ergo religio ad quam pertinet adoratio, non habet actus exteriores, sed interiores.

*432
inf. q. 84.
a. 1. & 4.
85. art. 1.
cor. et 3.
contra 6.
110.*

¶ 2. Præterea, Religionis finis est, Deo reuerentiam & honorem exhibere. Sed videtur ad irreuerentiam alicuius excellentis pertinere, si ea sibi exhibeantur, quæ propriè ad inferiores pertinent. Cùm ergo

Sec. Sec. Vol. ij.

S

ergo

ergo ea quæ exhibet homo corporalibus actibus, propriè videantur ad indigentias hominum ordinari, vel ad reuerentiam inferiorum creaturarum; ideo videtur, quòd non congruè possunt assumi in diuinam reuerentiam.

l. 6. c. 10.
10. 5.

¶ 3 Præterea, * Aug. in 6. de ciuit. Dei, commendat Senecam de hoc, quòd viruperat quosdam qui idolis ea exhibebant, quæ solent hominibus exhiberi: quia scilicet immortalibus non conueniunt ea quæ sunt mortalium. Sed hæc multo minus conueniunt Deo vero, qui est excelsus super omnes Deos. Ergo videtur reprehensibile esse quòd aliquis corporalibus actibus Deum colat. Non ergo habet religio corporales actus.

S E D contra est, quod in Psal 83. dicitur, Cor meum, & caro mea exultauerunt in Deum viuum. Sed sicut interiores actus pertinent ad cor, ita exteriores actus pertinent ad membra carnis. Ergo videtur, quòd Deus sit colendus, non solum interioribus actibus, sed etiam exterioribus.

R E S P O N D E O dicendum, quòd Deo reuerentiam, & honorem exhibemus non propter seipsum: quia ex seipso est gloria plenus, cui nihil à creatura adijci potest. sed propter nos: quia videlicet per hoc quòd Deum reueremur, & honoramus, mens nostra ei subijcitur: & in hoc eius perfectio consistit. Quilibet enim res perficitur per hoc quòd subditur suo superiori: sicut corpus per hoc quòd viuificatur ab anima, & aer per hoc quòd illuminatur à sole. Mens autem humana indiget, ad hoc quòd coniungatur Deo, sensibilium manuductione: quia inuisibilia Dei per ea quæ facta sunt intellecta, conspiciuntur, ut Apost. dicit ad Roman. 1. Et ideo in diuino cultu necesse est aliquibus corporalibus vti, ut eis quasi signis quibusdam, mens hominis excietur ad spirituales actus, quibus Deo coniungitur. Et ideo religio habet quidem interiores actus quasi principales, & per se ad religionem pertinentes; exteriores vero actus

actus quasi secundarios, & ad interiores actus ordinatos.

Ad primum ergo dicendum, quod dominus loquitur quantum ad id quod est principale & per se intentum in cultu diuino.

Ad secundum dicendum, quod huiusmodi exteriora non exhibentur Deo, quasi his indigeat, secundum illud Psal. 49. Nunquid manducabo carnes taurorum, aut sanguinem hircorum potabo? Sed exhibentur Deo tanquam signa quedam interiorum, & spiritualium operum, quæ per se Deus acceptat. Unde * August. dicit in 10. de ciuit. Dei. Sacrificium visibile, inuisibilis sacrificij sacramentum, id est, sacrum signum est.

*l. 10. c. 7.
inter pr.
& mediū
10. 5.*

Ad tertium dicendum, quod idololatræ deridentur ex hoc, quod ea quæ ad homines pertinent, idolis exhibebant, non tanquam signa excitantia eos ad aliqua spiritualia, sed tanquam per se eis accepta: & præcipue quia erant vana & turpia.

ARTIC. VIII.

Utrum religio sit idem sanctitati?

433

AD octauum sic proceditur. Videtur, quod religio non sit idem sanctitati. Religio enim est quedam specialis virtus, ut * habitum est. Sanctitas autem dicitur esse generalis virtus. Est enim faciens fideles, & seruantes ea quæ ad Deum sunt iusta, ut Andronicus dicit. Ergo sanctitas non est idem religioni.

*ar. 4 huius
ius 2.*

¶ 2 Præterea, Sanctitas munditiam importare videtur. Dicit enim Dionys. 12. cap. de diuin. nomin. quod sanctitas est ab omni immunditia libera, & perfecta, & omnino immaculata munditia. Munditia autem maxime videtur pertinere ad temperantiam, quæ turpitudines corporales excludit. Cum ergo religio ad iustitiam pertineat, videtur quod sanctitas non sit idem religioni.

¶ 3 Præterea, Ea quæ diuiduntur ex opposito, non sunt idem, sed in quadam enumeratione partium iu-

S 2 *Sanctitas*